

การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒนา

Operation Educational for Early Childhood in

Visnupat Child Development Center

นางสาวพรนภัส พุ่มโพธิ์ *

Pronnapas Pumpoo

อาจารย์ ดร.ปณัฐชนัน จารุชัยนิวัฒน์ **

Panutsorn Jaruchainiwat, Ph.D

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการดำเนินการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒนา (นามสมมุติ) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และ ด้านคุณภาพเด็ก กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 คน และผู้ปกครอง จำนวน 18 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้บริหารมีวิธีการจัดทำแผนงานและมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดคุณสมบัติและอัตราส่วนของผู้ดูแลเด็กอย่างชัดเจน 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้ดูแลเด็กไม่มีการจัดทำแผนการสอน มีวิธีการจัดการเรียนตามรูปแบบ 6 กิจกรรมหลัก ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ 3) ด้านคุณลักษณะเด็ก พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($M = 4.37$) รองลงมาคือ ด้านร่างกาย ($M = 4.20$) ด้านอารมณ์จิตใจ ($M = 4.19$) และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ($M = 4.08$) ตามลำดับ

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: heyday_ms@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ภาควิชา หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: pattamasiri.t@chula.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to study the operation educational in Visnupat (Assumed name) Child Development Center in 3 aspects as follows: 1) Administration 2) Learning management and 3) Child's attribute The target of this research consisted of 24 people including 1 manager, 5 caregivers and 18 parents. Research instruments were interviewing questionnaire and interviewing forms. Data were analyzed using frequency, percentage, standard deviation and content analysis.

The results of this research showed that 1) Administration : The manager has a method of planning the work process and execute it systematically. There are defined a clear of qualifications and ratio of caregivers. 2) Learning management : The caregivers have no lesson planning. The learning management is in accordance with 6 main activities which emphasize learning by doing. 3) Child's attribute : It is found that parents' overall opinions regarding child's attribute are high. The Intelligence in the highest level ($M=4.37$), followed by physical ($M=4.20$), emotional ($M=4.19$) moral, ethic and value ($M=4.08$) respectively.

คำสำคัญ: การดำเนินการจัดการศึกษา / เด็กปฐมวัย / ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

KEYWORDS: Operation Educational / Early Childhood / Child Development Center

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต ปฐมวัยเป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการเรียนรู้และการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน (คณะกรรมการคุณภาพบริการและส่งเสริมพัฒนาการเด็กแรกเกิด-5 ปี, 2553) นอกจากนี้ เด็กยังควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยความรักความเอาใจใส่ ได้รับการโอบกอดสัมผัส พุดคุยในบรรยากาศที่อบอุ่นภายใต้สภาพแวดล้อมที่สะอาดปลอดภัยและปราศจากความรุนแรง เพื่อสร้างความรู้สึกรับรู้มั่นคงทางจิตใจ และการเห็นคุณค่าในตนเองอันเป็นคุณลักษณะพื้นฐานในการดำรงชีวิต (ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย, 2557) ผู้มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาและอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงวัยและการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างเหมาะสม ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านจิตใจ-อารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (2555) กำหนดมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกันคุณภาพและเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดศูนย์พัฒนาเด็กหรือสถานรับเลี้ยงเด็ก ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก และ 3) คุณภาพเด็ก นอกจากนี้ Decker, Decker and Freeman (2016) กล่าวถึง หลักการสำคัญของการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการดำเนินโปรแกรมสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การบริหารงานตามภารกิจหลักและวิสัยทัศน์ขององค์กร มุ่งเน้นการดูแลและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 2) ด้านการดำเนินการจัดโปรแกรมสำหรับเด็ก หมายถึง การดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนคุณภาพการดูแลและการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในด้านการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการเด็ก โภชนาการและสุขอนามัยเด็ก

สภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันส่งผลให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีภาระในการทำงานนอกบ้านทำให้ไม่สามารถดูแลเด็กได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องให้สถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กช่วยแบ่งเบาภาระในการเลี้ยงดูบุตร พ่อแม่ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กต่างมีความคาดหวังให้บุตรหลานได้รับการส่งเสริมให้มีพัฒนาการที่ดีและเติบโตตามวัยอย่างเหมาะสม (จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ สุภรต์ จรัสสิทธิ์, 2560) ปัจจุบันพบว่า มีสถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กที่ให้บริการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูแก่เด็กปฐมวัยอยู่เป็นจำนวนมากโดยอยู่ในความดูแลของสังกัดต่างๆ ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในการดูแลของภาครัฐแบ่งออกเป็น 4 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (2555)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิบูลพัฒน์ (นามสมมุติ) เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งในสังกัดกองทัพบกกระทรวงกลาโหม ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาและการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิบูลพัฒน์ ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กขึ้นโดยวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเบาภาระของกำลังพลในการเลี้ยงดูบุตรขณะออกปฏิบัติราชการ โดยสำนักงานเขตจตุจักรได้เข้ามามีส่วนในการสนับสนุนการดำเนินการภายใน ปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิบูลพัฒน์ เปิดรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 2-4 ปี โดยเป็นบุตรของข้าราชการในหน่วยงานทหาร และบุตรของบุคคลภายนอก ซึ่งในปี 2552 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิบูลพัฒน์ ได้ผ่านการประเมินรับรองศูนย์เด็กนอกระบบ ระดับดีมาก ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิบูลพัฒน์ให้ความสำคัญกับการอบรมเลี้ยงดูและจัดการศึกษาให้แก่เด็ก โดยมีการจัดทำโครงการต่างๆ ขึ้นภายในเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติกำหนด และมีการบริหารจัดการที่มีความแตกต่างจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นของกองทัพบกอย่างชัดเจน นอกจากนี้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดกองทัพบกโดยตรง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิบูลพัฒน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหน่วยงานอื่นๆ ของกองทัพบกให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิบูลพัฒน์ (นามสมมุติ) ในด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับ

เด็กปฐมวัย ได้แก่ มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (2555) และการดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย Decker, Decker and Freeman (2016) เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นย่อย
การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิชนพัฒน์	1. ด้านการบริหารจัดการ	1.1 ระบบการบริหารงาน 1.2 การจัดการบุคลากร 1.3 การจัดการด้านโภชนาการ สุขภาพและความปลอดภัย 1.4 การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์
	2. ด้านการจัดการเรียนรู้	2.1 การจัดการเรียนการสอนที่ ส่งเสริมพัฒนาการ 2.2 การจัดสื่อและสภาพแวดล้อม ในการเรียนรู้ 2.3 การประเมินพัฒนาการและ การ เรียนรู้ 2.4 การมีส่วนร่วมระหว่าง ผู้ปกครองและชุมชน
	3. ด้านคุณลักษณะของเด็ก	3.1 ด้านร่างกาย 3.2 ด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม 3.3 ด้านสติปัญญา 3.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยม

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิชนพัฒน์ ปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 คน และผู้ปกครอง จำนวน 18 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน โดยเป็นการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็ก และแบบสอบถามผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่อง การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิชนพัฒน์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิชนพัฒน์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 ข้อ

3.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็ก เรื่อง การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒนา แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็ก มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒนา ในด้านการจัดการเรียนรู้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 8 ข้อ

3.3 แบบสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะเด็ก แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะเด็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 16 ข้อ

4. การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมาตรฐานการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยของไทย เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2 กำหนดโครงสร้างเนื้อหาจำนวนข้อคำถามตามกรอบแนวคิดการวิจัยและสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเด็ก และแบบสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยการนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 ชุด เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและนำมาคำนวณหาค่าความตรงของเครื่องมือ (Item Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.0 แสดงว่ามีความตรงของเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยได้ความตรงรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 แสดงว่า มีคุณภาพสูง

4.4 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา มาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4.5 ทดลองใช้แบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วกับผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครองที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายจำนวน 15 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบได้อย่างถูกต้องและเข้าใจ จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.1.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานต้นสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒนา

5.1.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ดูแลเด็ก โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กเป็นรายบุคคลด้วยตนเอง

5.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

5.2.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ปกครอง จากสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานต้นสังกัดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒนา

5.2.2 ส่งแบบสอบถามผู้ปกครองโดยขอความร่วมมือจากผู้ดูแลเด็กในการส่งแบบสอบถามให้กับผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยทำการนัดหมาย วัน เวลา กับผู้ดูแลเด็กในการเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมโดยพิจารณาถึงความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนจำนวน 18 ชุด จากแบบสอบถามจำนวน 20 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายโดยการนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ตามประเด็นต่างๆและนำเสนอในรูปแบบความเรียง

6.2 แบบสอบถามผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะเด็ก วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง โดยผู้วิจัยแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิชาญพัฒน์ สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารเป็นเพศหญิง อายุ 45 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาสุขศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิชาญพัฒน์ มีประสบการณ์ในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิชาญพัฒน์ เป็นเวลา 10 ปี

1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กทั้งหมดเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 30 - 39 ปี มีวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช. มีประสบการณ์ในการดูแลเด็กมากที่สุด เป็นเวลา 11 ปี รองลงมา คือ 6 ปี 2 ปี 1 ปี และน้อยที่สุด คือ 4 เดือน ตามลำดับ

1.3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ปกครองเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.2 ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 66.7 ประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 55.6 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีบุตรจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการนำบุตรหลานมาเข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิชาญพัฒน์ คือ อยู่ใกล้ที่พักอาศัย คิดเป็นร้อยละ 27.0

2. การดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิชาญพัฒน์

2.1 ด้านการบริหารจัดการ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านระบบการบริหารงาน แบ่งเป็น การบริหารงานทั่วไป และการจัดทำหลักสูตร พบว่า มีการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการบริหารงานทั่วไป และมีการจัดทำแผนการจัดการด้านการเงินและงบประมาณที่เป็นระบบอย่างชัดเจนโดยมีการนำเสนอแผนการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อพิจารณาก่อนนำมาปฏิบัติจริงในส่วนของการจัดทำหลักสูตร พบว่า มีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ที่สอดคล้องกับบริบทของศูนย์ นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเด็กให้บรรลุตามคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ที่มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการครบทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่าน 6 กิจกรรมหลัก

2.1.2 การจัดการด้านบุคลาการ แบ่งเป็น การบริหารงานด้านบุคลาการ และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ พบว่า มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ดูแลเด็ก โดยพิจารณาจากประสบการณ์ในการดูแลเด็ก และคุณวุฒิ นอกจากนี้มีการกำหนดอัตราส่วน ผู้ดูแลเด็กต่อจำนวนเด็ก ตามข้อกำหนดของมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติ คือ เด็ก 8 คนต่อผู้ดูแลเด็ก 1 คน ในส่วนของการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพ พบว่า ไม่มีการส่งเสริมการศึกษาต่อแก่ผู้ดูแลเด็ก และไม่มีการจัดอบรมเด็กภายในหน่วยงาน แต่มีการส่งผู้ดูแลเด็กเข้าอบรมการจัดการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูเด็กภายนอกหน่วยงานปีละ 2 ครั้ง

2.1.3 การจัดการด้านโภชนาการ สุขภาพ และความปลอดภัย แบ่งเป็น การกำหนดนโยบายด้านโภชนาการและสุขภาพ และการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัย พบว่า มีการจัดทำรายการอาหารประจำเดือนและมีการตรวจสอบคุณค่าทางโภชนาการ โดยผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็ก มีการจัดโครงการด้านการดูแลและส่งเสริมสุขภาพ ได้รับความร่วมมือจากศูนย์บริการสาธารณสุข 51 ในการตรวจสุขภาพและประเมินพัฒนาการเด็กทุก 6 เดือน ในส่วนของการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัย พบว่า มีการกำหนดมาตรการในการรับส่งเด็กและตรวจสอบ ความปลอดภัยของโครงสร้างอาคารอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารได้กำหนดแนวทางไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

2.1.4 การจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์ แบ่งเป็น การจัดทำแผนการปรับปรุงพื้นที่ภายในศูนย์ และการจัดพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า มีการจัดทำแผนการปรับปรุงพื้นที่ภายในศูนย์ ด้านความปลอดภัยของพื้นที่และโครงสร้างอาคารเป็นรายปี มีการกำหนดให้ผู้ดูแลเด็กและพลทหารประจำศูนย์พัฒนาเด็กทำความสะอาดทุกวัน และจัดให้มีการทำความสะอาดทุกพื้นที่โดยรอบทั้งภายในและภายนอกอาคารของศูนย์พัฒนาเด็กทุก 3 เดือน ในส่วนของการจัดพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า ไม่มีการจัดแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ภายในศูนย์ และมีการจัดพื้นที่สำหรับการเล่น โดยคำนึงความเหมาะสมของขนาดพื้นที่การใช้งาน ความปลอดภัย ความสะอาด และคุณภาพของวัสดุ อุปกรณ์

2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 1 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 5 คน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการ แบ่งเป็น การจัดทำแผนการเรียนรู้ และการจัดประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ว่า ไม่มีการจัดทำแผนการสอนที่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่มีการประชุมวางแผนกิจกรรมร่วมกันเพื่อนำเสนอต่อผู้บริหาร โดยเป็นการออกแบบกิจกรรมที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย กำหนด ในประเด็นเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์พบว่า มีการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ 6 กิจกรรมหลักโดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นเพื่อมุ่งส่งเสริมพัฒนาการ ทั้ง 4 ด้าน (6คน) และในประเด็นการจัดกิจกรรมให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งต่าง ๆ รอบข้าง พบว่าผู้ดูแลเด็กมีการพูดคุยเพื่อกระตุ้นให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (5 คน) และมีการเล่านิทานเกี่ยวกับความสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น (1คน)

2.2.2 การจัดสื่อและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ แบ่งเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน และการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน ในประเด็นการจัดสภาพแวดล้อมที่หลากหลายและส่งเสริมพัฒนาการรอบด้าน โดยมีการจัดมุมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยให้มีการปรับเปลี่ยนและตกแต่งมุมใหม่ทุกหนึ่งปีการศึกษา (6คน) ในประเด็นการจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีความปลอดภัยและเหมาะสมกับวัย พบว่า ผู้บริหารมีการคัดเลือกคุณภาพของสื่อวัสดุอุปกรณ์ โดย

คำนึงถึงความเหมาะสมของการใช้งานในแต่ละช่วงวัย และความปลอดภัยในการใช้งาน (6คน) ในส่วนของการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีการโอบกอดเมื่อเด็กเสียใจหรือเมื่อเด็กต้องการการโอบกอด มีการใช้น้ำเสียงที่อ่อนโยนและเหมาะสมกับเด็ก (6คน) ด้านการตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีการตอบสนองตามต้องการของเด็ก เช่น การจัดกิจกรรมที่เด็กให้ความสนใจ และการให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล (6คน)

2.2.3 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ แบ่งเป็น วิธีการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ และการนำผลการประเมินไปใช้ พบว่า ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับประเด็นของการประเมินด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยใช้วิธีการสังเกตจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและผลงานของเด็ก ในประเด็นการประเมินเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอ พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีการประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และประเมินพัฒนาการทุก 6 เดือน (6 คน) ในส่วนของการนำผลการประเมินไปใช้ พบว่า ผู้ดูแลเด็กไม่มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ แต่มีการนำผลการประเมินไปใช้แก้ไขปัญหาด้านพัฒนาการร่างกาย (3 คน) และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมด้านการมีคุณธรรม (3 คน)

2.2.4 การมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองและชุมชน แบ่งเป็น การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาเด็ก และการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาเด็ก พบว่า ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับประเด็นของการจัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครอง พบว่า มีการจัดบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการและการเลี้ยงดูเด็ก และแจกแผ่นพับเกี่ยวกับโรคระบาดตามฤดูกาล (6 คน) ในประเด็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก พบว่า มีการจัดให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็ก เช่น การอ่านนิทาน การสอนภาษาอังกฤษ และมีการให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญ (6 คน) ในส่วนของการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาเด็ก พบว่า ได้รับความร่วมมือจากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมการอ่าน และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ (6 คน) ในประเด็นของการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พบว่า มีการพาเด็กเข้าไปจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน (5 คน) และมีการพาเด็กเข้าไปเรียนรู้ในห้องหนังสือชุมชน และแปลงผักของชุมชน (1 คน)

2.3 ด้านคุณลักษณะเด็ก จากการสอบถามผู้ปกครอง จำนวน 18 คน สรุปได้ดังนี้

ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะเด็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.21$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านสติปัญญา ($M=4.37$) รองลงมาคือ ด้านร่างกาย ($M=4.20$) ด้านอารมณ์จิตใจ ($M=4.19$) และด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ($M=4.08$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะเด็กเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

2.3.1 ด้านร่างกาย พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในระดับมาก ($M=4.20$) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยการเจริญเติบโตของร่างกายและความแข็งแรงมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M=4.30$) รองลงมาคือ การมีสุขนิสัยในการดูแลตนเอง ($M=4.11$)

2.3.2 ด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในระดับมาก ($M=4.19$) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M=4.36$) รองลงมาคือ การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ($M=4.03$)

2.3.3. ด้านสติปัญญา พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในระดับมาก ($M=4.37$) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M=4.42$) รองลงมาคือ ความสนใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว ($M=4.33$)

2.3.4 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในระดับมาก ($M=4.08$) โดยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบ โดยการมีคุณธรรมพื้นฐานที่เหมาะสมกับวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุด ($M=4.22$) รองลงมาคือ การปฏิบัติตามข้อตกลง ($M=3.94$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒน์ มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิจัย พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒน์ มีวิธีการดำเนินการจัดการบริหารอย่างเป็นระบบ และการดำเนินการจัดการบริหารตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาเด็ก ซึ่งมีความสอดคล้องกับด้านการดำเนินโปรแกรมสำหรับเด็กปฐมวัย ของ Decker, Decker and Freeman (2016) ที่กล่าวว่า การดำเนินโปรแกรมสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นจะต้องมีการบริหารงานตามภารกิจหลักและวิสัยทัศน์ขององค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเด็กตามที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยยังพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวิเศษพัฒน์ ไม่มีจัดอบรมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเพื่อพัฒนาวิชาชีพแก่ผู้ดูแลเด็ก โดยมีการส่งผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานภายนอกปีละ 2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุรักษ มาสเนตร (2552) เรื่อง ศึกษาการดำเนินการบริการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ ที่พบว่า ปัญหาด้านบุคลากรในการจัดการศึกษา และการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเกิดจากหน่วยงานที่สถานพัฒนาเด็กสังกัดมีการจัดอบรมให้แก่ผู้ดูแลเด็กน้อย ทำให้ผู้ดูแลเด็กขาดโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อนำความรู้มาพัฒนาการจัดการเรียนรู้แก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ดูแลเด็กไม่มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคิม จิรจตุพรกุล (2560) เรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนรู้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กมีความจำเป็นต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผน เพื่อให้ผู้ดูแลเด็กพัฒนาเด็กตามเป้าหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคล และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Araujo , Dormal and Schady (2017) เรื่อง คุณภาพสถานรับเลี้ยงเด็กและพัฒนาการเด็ก กล่าวว่า เด็กที่ได้รับการดูแลจากผู้เลี้ยงดูที่มีประสบการณ์และมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงดูจะมีพัฒนาการที่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่ได้รับการดูแลจากผู้เลี้ยงดูที่ขาดประสบการณ์ หรือมีการดูแลโดยขาดปฏิสัมพันธ์กับเด็ก

3. ด้านคุณลักษณะเด็ก ผลการวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะเด็กในทุกด้านอยู่ในระดับมาก แต่ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม มีค่าเฉลี่ยคะแนนที่ต่ำกว่าคุณลักษณะเด็กในด้านอื่น เนื่องจากเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 2-3 ปี อยู่ในช่วงวัยที่ยังไม่สามารถแสดงพัฒนาการด้านนี้ได้

ชัดเจน ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติ จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะเด็กในด้าน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งชาติ มีการระบุเกณฑ์ที่ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยช่วงอายุ 2-3 ปี ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 60 ในการจัดการเรียนรู้ผ่านการเล่นที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็กสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการบริหารและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยวิธีการพัฒนาแนวทางการให้ความรู้ผู้บริหารและผู้ดูแลเด็ก เพื่อส่งเสริมการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของภาครัฐ เช่น ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการสนับสนุนงบประมาณ ด้านการจัดการบุคลากร เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

คณะกรรมการคุณภาพบริการและส่งเสริมพัฒนาการเด็กแรกเกิด-5 ปี. (2553). *หลักการใช่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กแรกเกิด - 5 ปี สำหรับบุคลากรสาธารณสุขและบุคลากรทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชานุกูล.

จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ สุภรต์ จรัสสิทธิ์. (2560). *สถานเลี้ยงเด็กในบริบทสังคมเมือง: พัฒนาการเพื่อความมั่นคงของชาติ* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เดือนตุลา. สืบค้นจาก

<http://www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsrbeta/FileUpload/PDF/Report-File-541.pdf>

ภาคิม จิรจตุพรกุล. (2560). *แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. (2557). *คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก ตอน วัยเด็กเล็ก 0-3 ปี*. กรุงเทพมหานคร:

ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2555). *มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ: คู่มือการดำเนินงานตามมาตรฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมชน สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

อนุรักษ์ มาสเนตร. (2552). *ศึกษาการดำเนินการบริการด้านการศึกษามาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*

กรมอนามัย ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในเขตบางซื่อ. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภาษาอังกฤษ

- Araujo, C. M., Dormal, M., & Schady, N. (2017). Child Care Quality and Child Development. *Inter – American Development Bank* , 34, 1. doi:10.18235/0000664
Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/316108843_Child_Care_Quality_and_Child_Development
- Decker, A., Decker, R., & Freeman, K. (2016). *Planning and administering early childhood Programs, 11th Edition*. Retrieved from <https://www.vitalsource.com/>